

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag visszafizetésre
 vagy megőrzésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 20.

Városaink pénzügyei.

A »Magyarország« keddi számában Szombathely város polgármestere: *Éhen* Gyula érdekes cikkben fejtegeti a magyarországi városok pénzügyi viszonyait s igyekszik kimutatni a módot azok javítására.

Hivatkozik az 1899. évi VI. tczikkre, a mely 1902-ben a községek és városok pénzügyeinek törvényhozási uton való gyökeres rendezését helyezi kilátásba.

Erre az időpontra legyenek készen a városok s programjukba vegyék fel a magasabb állami érdekekkel azonosult helyiérdekű intézményeket.

Ilyen intézményekül meg is nevezi a közegészség, tanügy, kultúra, kereskedelem- és iparügyeket.

Azonkívül, hogy ezek istápolása, fejlesztése egyuttal állami érdek, még azért is fontos dolgok, mert óriási áldozatokat kívánnak a városoktól. Ezeknek a statisztikája érdekes képet nyújtana arról, hogy mily megterhelhetések súlya nyomja a városokat.

Az összeállított statisztika szerint óriás mértékben veszik igénybe a városokat a személyzeti kiadások, a mint azt Nagyvárad városánál is tapasztaljuk.

A 13 nagyobb vidéki városra vonatkozó néhány adatot itt közlünk:

Városok neve	1901. évi rendes kiadások korona	Személyi kiadások sokra %	Iskolai kiadások sok %	Szegények ell. %
Arad . . .	1,205.660.—	31.8	18.7	5.3
Debreczen . .	2,400.396.69	30.—	6.88	1.11
Kassa . . .	1,760.875.22	13.05	10.28	0.86
Kolozsvár . .	1,809.150.79	20.15	8.34	1.55
Miskolcz . .	701.398.31	31.65	5.65	3.13
Nagyvárad . .	1,548.053.04	24.25	11.95	1.43
Pécs . . .	1,638.377.—	22.42	12.04	1.806
Pozsony . .	1,987.687.—	24.07	2.05	4.98
Sopron . . .	1,492.273.30	24.93	8.63	1.96
Szabadka . .	1,614.716.—	24.58	23.93	1.59
Szeged . . .	3,441.682.19	16.90	11.34	1.36
Sz.-fehérvár .	771.296.79	25.52	17.55	2.16
Temesvár . .	1,235.910.—	19.84	13.01	0.66

Igen jó szolgálatot tenne egy olyan statisztikai kimutatás, a mely feltüntetné azokat az adatokat, hogy miként van egyik-másik város belemerülve az adósságok rengetegébe.

Erre nézve elég szomorú példát mutat Kolozsvár és Nagyvárad. Mindkét város százezreket, Nagyvárad pl. 310,000 koronát fizet csupán kamat fejében évenként; vagyis összes eddigi és felemelt közköltönket csupán kamatba kell fizetnünk. Minden más kiadásainkat egyéb bevételeink bőven fedezik.

Bármiként tervezze az állam a városok boldogítását, abban biztosak lehetünk, hogy erejét meghaladó áldozatot nem hoz, és nem is hozhat. Aprólékos segélyekkel pedig nem lesz segítve a városokon.

Az italmérési és fogyasztási adók kezelésének mérsékelt megváltási árban való átengedése ideának nagyon jó; de hiszen hogy adja ki ezt az állam a kezéből, mikor még most akarja akként

rendezni, hogy minél többet jövedelmezzén az állampénztárnak.

Nagyvárad erre is elég szomorú példát nyújt s fog nyújtani a kárpótlási összeg meghatározásánál, pedig Nagyvárad nem igyekezett a kezelési költséget kézzel-lábbal apasztani s ez által valami kicsi részét megnyerni a vámon, a mit a réven elveszt.

A községi iskolák államosításáról máskor elmondtuk már véleményünket; ezúttal csak azt hangsúlyozzuk, hogy ez által az eddigi teher egy fillérrel sem fog kisebbedni.

A győri kongresszuson és azóta majd minden városban felhangzott a panasz, hogy a városokat az állam teszi tönkre s bénítja meg fejlődésükben. És pedig az által, mert a mai városi közigazgatás alig csak egyharmadában városi s túlnyomó részében állami funkciókat teljesít. A tisztikarnak nagyobb része nem azon dolgozik, a mit közvetlen a város érdeke ró rá, hanem az állami teendőket.

Az állam ezen segítsen, ha csak némileg is, vagy ezen terhek viseléséhez nyújtson erőt, — a polgárság nagyobb megterhelhetése nélkül — s akkor szívesen izzadja ki a városok polgársága azt a pénzt, a mi az egészséges tovább fejlesztésre szükséges.

Egyetemi hírek.

A rektor tudvalevőleg felfüggesztette nemrég az Egyetemi Kör vezetőségét s a Kör vezetését egyedül az elnökre bízta.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Levél a nőkről.

Irta: Julius.

Nagyságos Asszonyom!

Nem régen azon kívánsággal fordult hozzám, mondanék Önre véleményem. Mivel én a jó és ép izlés ellen valónak találom bárkinek szemébe hordani össze akár hízogó hazug bókókat, akár udvariatlan gorombaságokat, azt feleltem, majd levélben fogom elmondani, milyennek gondolom az igazi nőt; azaz: mely tulajdonságok és erények szükségesek egy nő birtokában, hogy megközelítse a tökéletességet. (Mondanom sem kell, hogy nem az isteni tökéletességet értem). Ezeket elolvastán, levonhatja a konzekvenciát, hogy, mely tulajdonságait találom értékesnek, melyeket megrovandónak. Lehet, hogy őszinteségem hajsza választja majd az udvariatlanságtól; lehet, hogy túlzó állításaim különczre vallanak: ezek ellenében az a megjegyzésem, ez csupán egyéni vélemény, tehát nem egyezhetik meg mindenki felfogásával, izlésével. Azonban hiszem, lesznek, kik igazat adnak nekem.

Külsőségekre semmit sem adok. Mondtam-e ezzel azt, hogy nincs érzésem a szép iránt? Nem. Ember vagyok. Érzékeim vannak, melyek megvesztegethetők. Nem hagy hidegen az ékeség, az Alkotó bőkezűsége, mikor jókedvében

teremtett egy-egy halandót s ruházott föl adományainak teljességével.

A külvilág érzékeinkre hatalmas befolyást gyakorol. Az ész félretevésével hozzuk elfogult ítélleteinket. Ha azonban érzékeinket uralván az ész szavára hallgatunk, hamar tisztába jövünk az ékes külsőségekkel. Olyannak gondoljuk, mint a felcziczomázott agyagot, melyet majolika helyett adnak el. Rövid ideig gyönyörködött, mikor azonban a festék, a máz lekopik, ott marad a durva, kidolgozatlan agyag.

Az embert a lélek s nem a külsőség emeli a teremtés koronájává. Ha a lélek üres, sivár, bűnös, úgy csak folt az ember a koronán. Amilyen a lélek, olyan az ember. Nemes tulajdonságai választják ki ama bálgák közül, kik az élvezethajhászásban keresik a gyönyört, az életet. Ilyenekre elhiszem, befolyással van a külsőség, sőt ezt gondolják főszököznek a lét elviselhetőségéhez, a boldogsághoz, mohón is aknázzák azt ki. Szegények súlyosan tévednek és csalatkoznak. Mivel levelem keretébe nem tartozik s felvenni sem akarom ezek tárgyalását, egyet-mást elmondok, először: a külső bálgak értékéről és a vonzalom-gerjesztésre való befolyásáról; másodsor: a léleknek ama tulajdonságairól, melyek a nőt széppé, nemessé, minden ép izlésű ember előtt tetszetőssé teszik.

A szépség, a kedvesség, társalgási rutin, modor külsőségek, melyek első benyomásra megnyerővé teszik az illetőt, érdeke séget és bájot kölcsönözve neki. Ez azonban csak a pil-

lanat hatása, mely nincs biztosítva affelől, hogy a felkeltött érzélem a következő találkozáskor az ellenkezőre ne változzék.

Mit ér a szépség? Nem sokat. Megvesztegeti az érzékeket, pillanatra magához vonzza, lefoglalja a figyelmet.

Az ember többnyire az első benyomás hatása alatt áll, annak a rabja. Elfelejt, vagy nem ér rá körültekintő lenni. Megvesztegetett érzékeinél fogva képtelen észrevenni azon sok rossz más tulajdonságot, melyek máskülönben a tündöklő szépséget elhomályosítanak. Pillanatig tart ugyszólván e bűvölet, melyet a szépség hatalma gyakorol, mert a szépség hamar megszokottá, sőt idővel unottá lesz. Az illető elől eloszlik a köd, lehull szeméről a hálgyog, tisztán lát, észreveszi a legapróbb hibákat, s önmaga rombolja le az oltárt, hova előbb bálványát állította.

A szépség különben igen relativ fogalom! Hallottam már ezt a véleményt: »Egy nőnek elegendő, ha szép foga van, hogy csúnyának ne nevezessék.« Mások ellenkezőleg nagyon követelők, így szépségnek csupán azt nevezik, ki a szépségeti műszabályoknak teljesen megfelel. Az alak, termet, arc, arczszín, szem, orr, ajak, fogak, kezek, ujjak, körömök mind megannyi megállapított szabályoknak vannak alávetve, melyeknek teljes egyezésével érdemli ki valaki a »szép« jelzőt. Ilyen pedig talán Aphrodite sem volt. E jó emberek szerint szép nő egyáltalában nincs.

A nőnél nemcsak a vakító, de a közön-

Az egyetemi tanács minap tartott ülésén véglegesen rendezte a Kör ügyét és pedig olyan formán, hogy a Kör bizottságát visszahelyezi jogaiba, de két egyetemi tanárt rendel feléje felügyelőnek. A tanács kötelezővé teszi a bizottságnak az alapszabályok és a választási rend teljes átdolgozását, hogy a jövőben elejét vegye a botrányos választásoknak.

A botrányok okozói ellen, akiket a rektor az Egyetemi Körből kitiltott, fegyelmi eljárást indít a tanács. Az ifjuság már készülődik a januári tisztújításra. A Kör ügyeit vezető nemzeti párt Bénérd Ágostont, a mostani alelnököt jelölte az elnökségre.

Tudvalevő, hogy ugyanezen ülésen nem fogadta el a tanács az ifjuságnak azt a kérését, hogy az egyetemi épület összes helyiségeiben kifüggeszessék a keresztet.

Az ifjuság kérését azonban hárman pártolták a tanácsban: Berger János hittudományi dékán, Breznay Béla prodékán és Mariska Vilmos, a jogikar dékánja.

A keresztény egyetemi ifjuság fölirattal fogja üdvözlölni őket. A diszes üdvözlő iratokat, melyeket már számosan aláírtak, a napokban küldöttség fogja átnyújtani a három egyetemi tanárnak.

Ujévi üdvözlések a szabadelvű pártban.

A szabadelvű párt illetékes köreiben — mint a Pol. Ért. jelenti — már megállapították, hogy a szokásos ujévi üdvözlések alkalmaival kik lesznek a szónokok; Széll Kálmán miniszterelnök előtt Falk Miksa, Perczel Dezső képviselőházi elnöknek Fulszky Ágost és báró Podmaniczky Frigyes pártelnöknek Korniss Ferencz fogja az üdvözlő beszédet mondani.

A csongrádi választás.

Gajári Ödön lemondása következtében Csongrád városa ma választ új képviselőt. Nagy számu csendőrség van ide összpontosítva.

A választás elnöke, Tasnádi Antal szentesi ügyvéd kilencz órákor nyitotta meg a

szavazást az ajánlott két jelöltre: Dienes Márton szerkesztőre és Hegyi Antal plebánusra.

A Hegyi-párt szemmel láthatólag nagyobb számban vonult fel. A Hegyi-párt körében izgatottan tárgyalják azt a körülményt, hogy a választási elnök egy év előtt a szentesi választáskor Dienes főkortese volt.

Montenegro királyság.

Nikita montenegrói fejedelem negyvenéves uralkodó jubileuma alkalmából fölveszi a királyi fenség címet a montenegrói államtanács kérelmére.

A Pol. Corr. közli azt a föliratot, amelyet a czéliből az államtanács a fejedelemhez intézett. Az államtanács, ugymond a fölirat a többi közt, már husz évvel ezelőtt arra kérte a fejedelmet, hogy címét változtassa meg nagyfejedelemmé s az országot tegye nagyfejedelemséggé. A fejedelem azonban azt válaszolta, hogy az idő erre még nem alkalmas s hogy ő még nem tekinti nagy művét befejezettnek.

Azóta husz esztendő telt el békében s ez idő alatt a fejedelem az ország jólétének a biztosítására való küzdelmét befejezte. Utakat építtetett mindenfelé, iskolákat alapított, törvényt alkotott, törvényszékeket szervezett, postát és távirót hozott az országba, nemzetközi szerződéseket kötött és családja összeköttetésével fényt árasztott a fekete hegyek közé.

A szenátus meghajlik a fejedelem előbbi akarata előtt, hogy az állam tovább is fejedelem maradjon, de fölterjeszti a népakaratára és kívánságára szentesítés végett azt az indítványt, hogy a montenegrói fejedelem ő fensége a maga és utódai számára a mai naptól kezdve vegye föl a királyi Fenség címét.

Nikita fejedelem azon ténye, hogy a királyi Fenség címet veszi fel, belgrádi körökben nagy megütközést kelt. A sajtó ezt végzetes hibának tartja.

Mindenütt felvetik a kérdést, mire való az új szerb királyság, mely a szerbeket nem az egységhez fogja vezetni, hanem önkénytelenül is a szerbség szétválasztását fogja előidézni.

Politikai körökben nem is titkolják a montenegrói fejedelem ezen lépése által okozott elkedvetlenedést, mert már jó ideje tapasztalják, hogy Montenegró a különböző európai udvaroknál vezető szerepre törekszik.

Cettinje, decz. 20. A fejedelmi palota disztermében tegnap az állami méltóságok és a diplomáciai testület jelenlétében beszédet intéztek Miklós fejedelemhez, a melyben felszólították, hogy a montenegrói nép hálája jeléül azokért a jótéteményekért, a melyekben a népet 10 évi uralkodása alatt részesítette, vegye föl a királyi fenség címet. A fejedelem helybenhagyólag válaszolt és köszönetet mondott az államtanácsnak hálájáért és odaadásáért. Azután a diplomáciai kar, az államtanács és az egyes méltóságok szerencsét kívántak a fejedelemnek, majd mindnyájan elmentek a metropoliai templomban celebrált ünnepi tedeumra, a mely után a fejedelem a névnap gratulációkat fogadta.

A Kisfaludy-társaság ülése.

Budapest, decz. 20.

Vargha Gyula főtitkár jelentésével, hogy a társaság megünnepelte Vörösmarty századik születése napját s hogy résztvett a székesfejérvári Vörösmarty-ünnepen, kezdődött a Kisfaludy-társaság ma délután tartott ülése. Ez az ülés is a kegyeletes megemlékezés ünnepe volt. A századik évforduló alkalmából Vadnay Károly újította meg Czuczor Gergely emlékeztetőt. Czuczor csak két héttel utóbb született Vörösmartynál és tizenegy esztendővel túlélte Vörösmartyt; de lantján a dal korábban hallgatott el; hattudala, a Riadó után, a mely Kufsteinba, bilincsre juttatta, nem irt többé költeményt. Vadnay emlékbeszédében megrajzolta Czuczor egész életét, teljes költő-pályáját, a bölcsőtől a koporsóig. A Riadó költője jobbagy apának volt a fia, a nép ölen született, a nép között nőtt fel, ezért ismerte úgy a magyar nép lelkét, poézisát úgy, a mint Petőfi és Arany Jánosig egyetlen magyar költő sem. A kolostorba, a benczés barátok közé, talán nem annyira a hivatás, mint inkább anyjának kívánsága vezérelte; de az egészen bizonyos,

séges szépség is mellőzhető. Ha egészséges, már szép.

Kizárólag szép, tehát szellemtelen üres nő, egyáltalában addig szép és addig hódít, míg hallgat. Mert, mit ér a tartalmatlan könyv diszkutésben; mit az illatot nélkülöző szép virág; mit a felcziczomázott cserép, melyet a laikus porcellánnak gondol.

A fényes butor jobban tetszik, mint a festett, később mindegyiket megszokjuk, utóbb egyiket sem nélkülözzük. A fényes butort őrizzük, ővjük, nehogy lepattogjon róla a máz, mert értékét veszti. Az egyszerű, festett butor nem kíván ily figyelmet, mégis tovább marad ép és hü.

A szép nő oldalunk mellett több boldogságot ígér, mint a kevésbé szép. Több figyelmet és előzékenységet fordítunk rá. Ezáltal előtte csak unalmasakká leszünk, mi részünkről féltékenységre adván okot, beáll a családi viszály. A kevésbé szép nő nincs bájaiba elbizakodva, odaadó, szerető hitves válik belőle, ki minden alkalmat megragad, hogy férjének kedveskedjék, hogy bizalmát kinyerje és megtartsa.

Tehát a szépség nem főkellék a nőnél. Ha birtokában van mindenesetre vonzóbb és csábítóbb, hamarabb kelt heves érzelmeket, szilaj szenvedélyeket, de ezek mulók, röpkék.

Mit ér a kedvesség? A szépségnél többet. Főkélléke a természetesség. Mindenekelőtt fedelteti a szépséget, behizelgő, megnyerő, szenvedélyt lassabban fakaszt, de tartósabbat. A magához vonzottat állandóan fogva tartja, szó-

val a szépségnél nagyobb sikereket érhet el. Veszedelemes, ha a szépség párosul a kedvességgel. A szépség hódít, a kedvesség fogva tart; nehéz a szabadulás.

A kedvességhez tartozik a modor, társalgási rutin, sőt a kedvesség ebben nyilvánul. Ezt azonban határozottan nem lehet állítani, mert néha egy-egy eszes nő modorával, műveltségével bámulatba ejt, amellel kiálhatatlannak tartjuk; megint vannak, kik ha akarnak nagyon kedvesek tudnak lenni, ez azonban imelygős, nélküli az egyedüli bájt, a természetességet.

Azonban a kedvesség is, bár nagy kincs, mellőzhető. Pl: délben a hivatalból éhesen hazaért férj kozmás ételt talál.

A feleség megczírogatja, »hogy apuskám ne haragudj,« elnevezi czukrosnak, aranyosnak, hát a férj lehet, hogy nem fog haragudni, de megdönthetetlenül tény, hogy éhesen marad.

Ez ugyan felette prózai érv, de hatása súlyos és döntő. Tehát miszükséges a nőnek arra, hogy állandóan bilincselő erővel rendelkezék, ha megfosztom őket minden ékességtől és bájtól. Most térek rá. Ne legyen hü. Ne vágyjon tetszeni csak a férjének. Ne igyekezzék mindenkit meghódítani. Hanem legyen hűséges, gondos feleség: ne nézzen egész nap a tükörbe, hanem főzze meg az ebédet, mosdassa meg a babáit.

Szükséges szívjóság, türelem, kellő műveltség, de nem az, metyet Zola és Maupassant művei nyújtanak.

Föltétlenül szükséges nemes lélek. A lé-

lek a pszichologusok szerint: az ész és szív. Az ész nagysága a nőnél felesleges. A nő legyen okos, de nem tudományos. Az észnek tisztelettel adózunk, mely adózás mellett, magát az embert megveteljük; míg egy korlátolt értelem birtokosát szerethetünk lelkitulajdonaiért. Az ész tehetségeinek kismértékben, jó irányban való fejlesztése hasznos. A szív tehetségeinek fejlesztése pedig szükséges, mert az érzelmet a földön a nő képviseli. Haladjon az okosság párhuzamosan a szívjósággal, a mit érzen fontolja meg s a helyességről való meggyőződés vezesse cselekedeteiben.

Szívének világában állandó lakó legyen a szerénység, szelidség, jóság, mint a legszebb lelki tulajdonságok. Ezek kölcsönzik a nőiességet, a bájt.

Miért legyen szerény?

A bokor aljába rejtőzködő ibolyát nagyra becsüljük, mert nem kíván tetszeni, hódítani, hanem természetes bájánál fogva magához vonzza a fásult, blazirt szívet is. Így vagyunk az életben. Mosolyogva szemléljük sok ember kínos vergődését, amint magára öltve talmi hódító eszközöket, mindenkép tetszeni akarnak. Ők elbizakodva bájaik ható erejében, önzővé, hiuvá, végre bűnössé lesznek. Világos: meg ég, aki tüzzel játszik. A szerény nő családjának szenteli életét, amellel nem feled kedves lenni s ezer bajaink közepette arra gondol, kit szeret. Vágyai nem terjednek magasra; férjétől csekély meglepetés boldoggá teszi. Nem ér rá mosolyokkal és pillantásokkal felfegyverkezni. Józan gondolkodás birtokában levő egyén

hogy az irodalom, a tudomány ott jegyezte el magának Czuczort az egész életére. A XVIII. század utolsó és a XIX. század első negyedében a nyelv, az irodalom a magyar katolikus papságnak éppen olyan oltár, mint az egyház oltára. Révay Miklós, a ki lerakta a magyar nyelvtudomány alapját, piarista barát, későbbi világi pap; Anyos és Dayka Gábor szerzetesek, Pázmándi Horváth Endre téthi plebános; 1790-ben, a vérmes pozsonyi diéta alatt, a pozsonyi kispapok a magyar lélek és nyelv legbuzgóbb terjesztői; Virág Benedek, a Magyar Századok írója, a »magyar lélek tüzes ébresztője«, pálos barát; Baróti Szabó Dávid piarista, papok Rajnis és Verseggy; falusi plebánosok és káplánok terjesztik el megjelenésekor Himfy szerelmeit és a pesti növendékpapság adta ki a maga költségén Berzsenyi ódáit. Ez a szellem dalkalta Czuczort is; a kolostor magányában, mint Vörösmartyt a borsznyi pusztán, őt is a régi dicsőség emlékei tárogattak. Epósszal lépett föl ő is, mint Vörösmarty, Vörösmartytól egy évvel korábban. Az augsburgi csata azonban csak írója iránt kellett várakozást és reményt, de nem a nemzetet ragadta el, mint Zalán futása. Az aradi gyűlés és Botond e reményeket részben valóságra váltották; de fő-epósa: Hunyady János nem készült el még sem; mert a klasszikus mezben mozgó epósz nem vált nemzeti műfajjá, nem ment át a nemzet vérebe s időközben Czuczor is a poézistól a tudományhoz fordult. Sajátságos, hogy a XIX. század első negyedében költőinket mennyire inspirálja a kereszténység legnagyobb középkori dalijának, Hunyady Jánosnak alakja s élete és sajátságos, hogy e bálványokról a sürű próbálkozás mellett sem tudnak maradandóbb munkát teremteni. Kisfaludy Sándornak már pozsonyi diákorában bálványa a pogányverő hős, ir is róla drámát, de az alig egyszer-kétszer került a színpadra. A Czuczor Hunyady János-ából is csak töredékek készültek el. Epószainál korára erősebben hatott Czuczor népdalaival és népies zsánerképeivel. A forradalom táján lantja már ritkán szólalt meg; a Riadó megírása után többé nem is irt költeményt. Életének utolsó husz esztendejét teljesen a magyar nyelv szó-tára megírásának szentelte. Ez a munka ma módszerében teljesen avult; de anyaga becses s Czuczor mint poéta és tudós egyaránt rászolgált, hogy emléket nemzete kegyeletesen őrizze s időről-időre megújítsa.

Az emlékezésért Vadnaynak Beöthy Zsolt elnök mondott köszönetet a társaság nevében. Ezután Kozma Andor olvasta fel Zichy Géza gróf Karácsony estéjén című borongós, meleg költeményét. Vértesi Arnold Koko című

vidám novellájában egy papagáj, egy fiatal és szép özevgy, meg egy szerelmes uri ember szerepelnek. Az ülés utolsó tárgya Kozma Andor: Adriai emlék című verse volt, amelynek tárgya az, hogy egy szegény anya milyen fájdalommal szakad el lányától, a ki hajón talán örökre, idegenbe megy s hogy a leány milyen könnyűvértien mulat és kaczerkodik a hajó utasaival, a mint a hajó elhagyja a kikötőt, majdnem a fájó szívű édesanya szemelátlára.

Ezután zárt ülés következett, melynek pikáns érdekességet adott, hogy Gyulai Pál (most az opposzió vezetője) megtámadta a Társaság elnökségét, a miért kibővítette a Vörösmarty-ünnepe előre megállapított programját, — a Szózat elénekeltetésével, a mivel, ugymond, átlépte a hatáskörét. E felszólalásból erős disputa keletkezett, mely azzal végződött, hogy a jelenlevők helyeslő tudomásul vették az elnökség eljárását. Ez után elhatározták, hogy az üresedésben levő két rendes tagsági helyet betöltik. Majd végkép megállapították a februári nagygyűlés programját, melyen szerepelnek: Beöthy Zsolt, Zichy Géza gróf, Váradi Antal, Herczeg Ferencz, Rákosi Viktor. A zárt ülést követő Kisfaludy-vacsorán szóba kerültek a tagajánlások. Leginkább Eötvös Károlyt, Haraszty Gyulát, Szana Tamást és Pekár Gyulát emlegették.

A megyei törvényhatósági bizottság közgyűlése.

Nagyvárad, decz. 20.

A tegnap megkezdett közgyűlést ma folytatták s be is fejezték.

Jelenlevők:

Szunyogh Péter alispán — mint elnök, Papp János főjegyző, dr. Wallner Ödön tiszti főjegyző, Barany András és Keszthelyi Zoltán tb. főjegyzők, dr. Cziffra Kálmán, Balogh Elemér, Balásházy Iván, Beöthy Lajos és Hegyesi Pál tb. aljegyzők, Hegyesi Márton, Nagy Márton, Reinte Gyula stb.

A tegnapi gyűlés jegyzőkönyvei hitelesítettek.

A gazdák biztosító szövetkezeténél egy üzletrész jegyzése elrendeltetett.

A vármegye alispánjának több ügyben tett intézkedéseiről szóló jelentései jóváhagyólag tudomásul vétettek.

Ravazdy Barna segédkönyvvezető kérvénye a belügyminiszterhez pártolólág felterjesztetik.

Mészödy László komádi-i körorvos részére 52 korona eljárási költség megállapított.

A vármegye árvaszékénél egy első és egy második osztályú tűnöki állás — gyámpénztári tartalék-alap terhére, — rendszerezett.

Vlád József volt oláh-apáti körjegyző illetményeinek a folyó évi június hó 24-ik napjáig terjedőleg való kiszolgáltatása — elrendeltetett.

Kovács Károly élesdi járásirnoknak 10 hónapi szabadságidő engedélyeztetett, s a vármegye alispánja megbízott, hogy a községi közigazgatási tanfolyamra jelentkező vármegyei tisztviselők és alkalmazottak részére, a szükséges szabadságidőt engedélyezze.

Bihar-Diószeg községnek a posta- és táv-irida állomás létesítéséhez való hozzájárulásra vonatkozó nyilatkozata, az alispánnak kiadatott Bihar-Félegyháza község regále ügye a tiszti főjegyzőnek adatott ki.

Berek-Böszörmény község terhére a leirt állami adók után eső törvényhatósági pótdólok leirattak.

Hosszu-Pályi községnek a regále kártalanítás visszapótlása ügyében beadott kérvénye a belügyminiszterhez pártolólág terjesztett fel.

A cséffai körorvosi lak eladása és a cséffai csendőrlaktanya bérlete;

Geszt községnek a toronyóra költségeihez való hozzájárulás ügyében hozott határozata;

Rojt és Barakony községek éjjeli őrségi szabályrendeletei.

Zigre Tivadar és Heppes Miklós segély iránti kérelme elutasított.

A beéli járás főszolgabírói hivatalának be rendezésére 500 korona engedélyeztetett.

A vaskóhi járás faiskolához szükséges területre vonatkozó szerződés az 5-ik pont tör lése végett visszaadott.

A vármegye székhelyén lakó irnokok kérel mére az 1901. évben 15 százalékos drágasági pótlék engedélyeztetett.

A kezelő tisztek és díjnokok fizetés javítás iránti kérelmei elutasítottak.

Karakas Károly levéltári sortárnok részére 300 korona jutalomdíj szavaztatott meg.

Südy József irnok részére 2 hónapra 15 százalékos pótlék engedélyeztetett.

Özv. Bika Jánosné felebbezése jegyzői nyug díj ügyben elutasított.

Szilasy György volt irnoknak, fizetés kiutalás iránti kérelme elutasított;

Néhai Lázár Zoltán és Bige Sándor halotti negyedei megállapítottak;

Özv. Paschali Viktorné részére 25 korona segély megszavaztatott.

Jóváhagyattak.

Széplak községnek a köri állatorvosi lakbér ügyében hozott határozata;

H.-K.-Szent Imre községnek az árvatári tartozások biztosítása tárgyában hozott határozata;

Pecze-Szöllős község határozata a párbér ügyében tett indítvány elutasítását illetőleg;

Bihar-Püspöki községnek a segédjegyzői állásra vonatkozó szabályrendelete és a 2-ik óvoda telkének megvételét tárgyaló határozata;

Fugyi-Vásárhely és Sonkolyos községeknek népkönyvtár létesítését kimondó határozata;

Bihar-Püspöki községnek 2 tölési engedélye;

Fugyi-Vásárhely építkezési ügye;

Almamező és Pelbárhida községeknek az állami iskola segélyezését kimondó határozata;

Rév községnek pótdóltörles ügye;

A kis-bárádi körjegyzőségben szervezendő segédjegyzői állás ügye;

Mező-Sass község telekeladási ügye;

Nagy-Kereki község éjjeli őrségi szabályrendelete;

Furta községnek a ref. lelkész széna járandósága ügyében hozott határozata;

Zsáka községnek a körorvosi lakás eladási ügye;

Nagy-Léta községnek az állatvásár-tér áthelyezésére és a vágóhídi szabályrendeletre vonatkozó határozata;

Kis-Kágya község telek-vétel ügye;

Bihar-Diószeg községnek legelő ügyben hozott határozata;

Bogyoszló község tölési engedélye;

rögtön fölfedezi e kincset, meghódol az ártatlanságnak, melyet nélkülözött a beteg, modern nőknél.

Anyák! milliókat hagytok leányaitoknak, ha szívükbe csepegtetitek korán a szerénységet, a jóízlést.

Mért legyen szelid?

Mert a nő boldogságának alapkövét, leg-erősebb oszlopát képezi. Szelidséggel csilapítja le a gondokkal terhelt ingerült férjét; szelidséggel simítja el a bánat által rajzolt redőket; szelidséggel teszi magát szeretetreméltóvá; a szelidség provokálja a gyöngédséget; végre a szelidség a nőiesség jellege.

Vannak romlott lelkű emberek, kik talán bakfisoknak fogják mondani a szelid és szerény leányokat, kik nem értik meg a szellemes és értelmes kétértelmű megjegyzéseket, kik nem olvassák a legújabb párisi regényt, kik nem mulatnak a sikamlós francia bohózatokon és nem érzik a magukat jól a monoklis és fekete harisnyával kaczerkodik bohémek (hajdan lump-és korhelyeknek nevezettek) környezetében, sőt nem is törődnek azok léhűtő itéleteikkel. Szerintök, mint jóízléstű delnők szerint, nem a parketten való sikkes mozdulatok, nem az arogancia és semmitmondó, üres frázisok teszik az embert emberré, hanem a jellem. Jellemet keresnek ők, hogy ne hiába áldozzák föl a szülőházat, a bájos leánykört, hogy jövőjüket bátran bizhassák egy testben s lélekben ép emberre.

Miért legyen jó?

Legutoljára hagytam, mit elül kellett volna

elmitenem. Okom van rá: hogy emlékezetemben maradjon. A jószág koronázza be a nagyszerű alkotást, az embert. A jószág emeli a bűnösök fölé. Miben nyilatkozik a jószág? Az érzelmekben és tetteikben.

Tökéletes jó nincs Nem is lehet. Hiszen akkor Isten lenne. Hanom igyekezzék megközelíteni a tökéletességet az által, hogy kövesse azon szabályokat, melyeket lelke, a vallás, a társadalmi törvények elébe szabnak. Nem kötelelősségből, hanem meggyőződésből, jóízlelőből.

Nem akarván unalmassá tenni; nem fejtegetem tovább e magasatos, de háládatlan témát. — Ismételtlen figyelmébe ajánlom tanácsaimat, helyesebben véleményemet. Ha helyességét belátja, ha összehasonlítást tesz önmaga s az említettek között, ha megkeresi lelkében találkozó mindazon hibákat és erőnyeket, melyeket elmondtam; meggyőződésére bízom és igazságosságára a nekem jutott vélemény alkotást.

Ki-ki önmagának legjobb bírása.

Még annyit akarok mondani, hogy ne igyekezzenek Venus bájait magukra erőltetni: ne vágyjanak a külső ék után: boldogságot nem nyújt az. Közelebb visz a bűn csábító karjába: legelül hívva tesz, hódításra készít. Megtörténhetik, hogy a meghódítottak önkö lesznek: a győztes adót követel...

Különben a maguk talmi boldogsága elérhetetlen, mert sohasem fognak megelégedni azzal ami van; vágyaik mindig messzebbre szárnyalnak, s ha ezt elérték, ismét magasbra törekednek...

Margitta község telek-vétel ügye;
Almás községnek a regale-kötvényre vonatkozó határozata;

Széplak község szervezeti szabályrendelete;
Derecske község husvágatási szabályrendelete;

Erdő-Györök és Arpád községnek a helyettes körorvos díjazására vonatkozó határozatai;

Nagy-Szalonta községnek a gazdasági ismétlő iskola és a közvilágítás ügyében hozott határozatai;

Sarkad községnek a polgári iskola államosítása, óvoda-épület vétele és a pénztárnoki, valamint ellenőri fizetések ügyében hozott határozatai;

Ilye községnek a közgyámi állásra vonatkozó határozata;

Remete községnek a pénztárnok fizetésére vonatkozó határozata;

Ér-Semlyén község hegyközségi rendtartása;
Ezeket felül jóváhagztak még:

Apát-Keresztur, Olcsa, Korbest, K.-Terpest; Topest, Korój, P. Talmács, M. Cséke Bogy, Cseszora, Dusesd, Kalácsa, Ér-Fancsika, Szent-János, Ér-Selind, Henczida, Vedres-Ábrány, Ér-Kenéz, Kenéz, P. Szuszág, N. Harsány, N. Kereki, Ókrös, Derecske, Pocsaj, Bors, Kocsuba, Drág-Cséke, Bukorvány, Kotyiklet, Ottomány, Sztrákos, Bncsum, Jankafalva, Székelytelek, Báránd, Geszt, Sályi, B. Böszörmény, Diószeg, Sarkad, Érmihályfalva, Széplak, Kápolna, Gyanta, Rózsafalva, O. Gyepes Hosszuaszó, Vasad, Sáránd, Nagyszalonta, Komádi, Körösszeg, Csokaj, Micske, Szakál, Farnos, Ugra, Zsádány, Ér-Adony, Szerep, Karaszó, Kisháza, Nagyrábé, Szentpéterszeg, Vajda, Ugra, Bedő, Telegd, Borzik, Székelyhid, Darvas, Kővág, Madarász, Szocset, Verszár, Várviz, Baromlak, Középes, Harangmező, Almamező, P.-Szt.-Márton, Királyi, Szt.-Lázár, Nánhegyes, F. Topa, A. Topa, Dobrest, Hranesed, N. Kerpest, Ö. Szt.-Miklós, Terebes, Paptamási, F. Ábrány, Ártánd, Sztéltalló, Tenke, Bártfalva, Tépe, Barakony, Krajova, Kislaka, P. Hodisel, Szombatság, Hogyis, Kismaros, Poklusa, Csontaháza, Nagymaros, Varsány, Rotarest, N.-Rábé, Papfalva, Almaszeg, Bodonos, Bojt, Almaszegi-huta Barakony, Siád, Beélrogoz, Barakony, Szakács, Kapocsán, B. Ujfalu, Robogány, Albert, S. M. Szelistye, Hegyes, Szokány, Kosgyán, Pokola községek számadásai.

Visszautasítottak.

Feketepatak község legelő vétel ügye;
Váncsod község telekvétel ügye;
Berettyó-Ujfalu községnek a régrehajtási költségekről szóló határozata;

Bihar-Udvari községnek az ev. ref. iskola segélyezése tárgyában hozott határozata;

Köbölkut község ingatlan vétel ügye;
A szunyogdi körjegyzőséghez tartozó községek szervezeti szabályrendeletei;

Nagyszalonta községnek a kórház segélyezése iránt beadott kérelme;

Sarkad községnek az Ősi pusztai iskola és a községi áltorvos díjazása ügyében hozott határozatai;

A farkaspataki körben szervezett szülésznői állásra vonatkozó határozatok.

Uj Dreifusz ügy.

A pokol konyhájába tekint az, aki a Berlinben most folyó nagy botrányról tárgyalását figyelemmel kíséri.

Sternberg bankár gyalázatos üzemeket folytatott, mire bőven telt neki pénze, mert 18 milliónyi vagyona van.

Ez a vagyon pedig nem csak a bűnre futotta bőven, hanem futja a bűn palástolására is.

Sternberget ugyanis egy tanító feljelentésére bűnpörbe fogták olyan szemérmetlen bűnkért, amiket e lapokon megemlíteni sem lehet. A bizonyítékok sulya alatt elítélték, de az ítéletet végre nem hajtották.

Tettek azonban egyebet.

Az ügyészt, Sternberg vádlóját elhelyezték, a pört a lipcsei birodalmi törvényszékhez tették át, mely alaki hibák miatt az ítéletet feloldotta.

Qui habet tempus, habet vitam. Azonnal megkezdődött a pokoli munka. Eladósodott hivatalnokokat körmei közé kap a szindikátus, mely megmenteni akarja Sternberget. A tanuk egy részét Amerikába küldik, felmentő tanukat vásárolnak s egy jogügyi tanácsost, Berlin egyik leghíresebb ügyvédjét zsoldjukba fogadják, ki megvesztegettet a rendőrfőnököt és minden feljelentésről előre informáltatva magát, a bajt megelőzi.

Aki terhelő vallomást mer tenni, azt lejárni igyekeznek, sőt mint rágalmozót följelentik. A védő ur párbajjal fenyegeti az ügyészt, míg végre is egy egyszerű közrendőr hallatlan becsületességén (kinek pedig százezer márkát ígértek) meg törli a pokoli munka és ki ömlik ország világ előtt az undorító valóság.

Ujabb időben minden botrány egy kaptára megy, mintha csak egy közös éltető szellem dirigálná és igazán nem tudja már az ember, hogy mi undorítóbb: a bűn-e, vagy a bűnös megmentésére alakult szindikátusok munkája?

Ez ma a nagy Németország büzlő Dreifusz ügye, melynek második tárgyalása három hét óta folyik s naponként tele van vele a német sajtó, — a magyar lapok csak éppen egy-egy újabb hírt regisztrálnak róla, amelyből — az előzmények ismerete nélkül mit sem ért az újságolvasó.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Decz. 21. A Fehér Kereszt ülése d. u. 5 órakor.
Decz. 22. A Fehér Kereszt egyesület ruha kiosztása délelőtt.
Decz. 22. Bizottsági ülés a vásárok ügyében d. e. 11 órakor.
Decz. 23. A koldusápoló egyesület közgyűlése d. u. 5 órakor.
Decz. 28. Értekezlet a tisztviselő-telep ügyében.

* Klotild főhercegnő az iparművészeti társulat kiállításán. Az iparművészeti társulat karácsonyi kiállításának tegnap délelőtt igen nagy vendége volt. Klotild főhercegnő látogatta meg a kiállítást, udvarhölgyének Szirmay Sarolta grófnőnek kíséretében. A magas vendéget Radács Jenő, az iparművészeti múzeum igazgatója kalauzolta. A főhercegnő apróra megtekintette a tárlatot és a kiállított bronz-, üveg-, bronz-tárgyakból, a himzésekből és művirágokból nagyobb bevásárlást tett. Együttal megsejmelte az iparművészeti múzeumot is, a hol Radács igazgató megmutatta a fenséges asszonynak azokat a tárgyakat, a melyeket a főhercegnő annak idején a múzeumnak ajándékozott. Ezek a volt bécsi császári porcellángyárból kikerült bisquit-tárgyak és az orosz császári porcellángyárban készült műdarabok. A főhercegnő másfél óra hosszat tartózkodott a kiállításon és távozásakor megelégedésének adván kifejezést, kijelentette, hogy a magyar ipar pártolása az ő intenciója is és kérte az igazgatót, figyelmeztessék őt külön is arra, a mikor magyar ipartermékekből kiállítást rendeznek.

* Kinevezés. A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke Lakos Ferencz végzett joghallgatót a margittai kir. járásbíróshoz ideiglenes minőségben díjas joggyakornokká nevezte ki.

* Sikeres vizsgák. Krüger Aladár és ifj. Szokolay Tamás, kik csak a napokban végezték be a helybeli jogakadémián jogi tanulmányukat, tegnapelőtt a kolozsvári tudományegyetemen az első jogtudományi szigorlatot szép sikerrel tették le. Gratulálunk!

* 400 gyermek felruházása. Alig fél éve alakult meg Nagyváradon a Fehér Kereszt-egyesület fiókja s már is messze kiható áldásos működést fejtett ki. A Karácsony alkalmából összes ápolójainak örömet fog szerezni az egyesület, amennyiben mintegy 400 gyermeket lát el meleg téli ruhával. Az ünnepélyes ruha kiosztás holnap december hó 22-én délelőtt lesz s erre vonatkozólag következő felhívást vettük:

A nagyvárad Fehér Kereszt-egyesület gyermek menhelye helyiségében folyó hó 22-én a d. e. folyamán 400 ápolóját látja el téli ruhaneműekkel, melyek ünnepélyes kiosztásához a hölgyszármány tagjait ezenel tisztelettel meghívom s megjelenésüket kérem.

Nagyvárad, 1900. decz. hó 20.

Özv. Des Echerolés Kruspér Sándorné, elnök.

* A vásárok ügye. A kereskedelemügyi miniszter rendelkezése folytán Nagyvárad város vásár ügyében kiküldött bizottság december hó 22-én délelőtt 11 órakor ülést tart a városházán. A bizottság elnöke dr. Buljovszky József, tagjai Huzella Gyula, Papp Imre, Weingärtner Andor, Bertsey György, Markbreit Sándor, Csányi Imre és Ragány János.

* Értekezlet a tisztviselő-telep ügyében. A tisztviselő-telep ügye annyira előhaladt, hogy vasárnap már elő-értekezletet tartanak az érdekeltek. Az értekezlet ügyében vettük a következő meghívót:

Folyó hó 23-án, vasárnap d. e. 11 órakor a pénzügyi-palota I. emeleti nagytermében a tisztviselő-telep ügyében elő-értekezletet tartunk. Kérem az érdeklődőket, hogy az értekezleten minél számosabban szíveskedjenek megjelenni. Veress Zsigmond.

* Állatorvosi kinevezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Strem Ödön okleveles állatorvost Vaskóhira a XI. fiz. osztály 3-ik fokozatába m. kir. állatorvossá nevezte ki.

* A Bölcsőde karácsonyfája. Zajtalanul áldásosan működik Nagyváradon már évtizedek óta. Az utóbbi időben különösen a Szent Vincze-intézetbe nagyobb számmal viszik a szülők a kicsinyeket, mert tudják, hogy gyermekeik az áldott lelkű nővérek gondos ápolásában részesülnek. Ezeknek a kicsinyeknek is meghozza a szent Karácsony az örömet. A Bölcsőde egyesület egyik buzgó alapítója, dr. Grósz Albert karácsonyfát állíttat fel a 30 kis gyermek részére. Hogy azonban a karácsonyfára minél gazdagabb legyen, a szülők és jószívű gyermekbarátok igen csekély áldozatára van szükség. Nem drága dolgokról van itt szó, csupán pár krajczár értékű apróságokról, amelyek örömet okoznak a kicsinyeknek. A karácsonyfára szánt tárgyak akár a Szent Vincze-intézetben, akár dr. Grósz Albert lakásán átadhatók.

* Pázmándy proviziós pöre. Pázmándy Dénes volt országgyűlési képviselő 1897-ben arra kérte Csáky Albin grófot, hogy mutassa őt be Pallavicini Alfonz grófnak, kiről tudta, hogy murányi birtokát óhajtja eladni. Csáky gróf teljesítette óhaját. Pázmándy tárgyalásokba bocsátkozott a gróffal, kinek birtokát Károlyi gróf részére akarta megvásárolni. Akkor nem kötötték meg az üzletet, miután a birtok tulajdonosa 650,000 forintot kért, míg Károlyi csak 625,000 forintot akart adni érte. Közben Károlyi gróf beteg lett s a tárgyalások megszakadtak. Azon év végén azonban mégis meg egyeztek s 590,000 forintban állapították meg a vételárat. Pázmándy 23,000 forint közvetítési díjat követelt az örgróftól, amit ő azonban megtagadott. Így került az ügy tegnap a bécsi Landesgericht elé. Csáky Albin gróf, mint tanu kijelentette, hogy ő mutatta be az urakat egy-

másnak. Pallavicini örgróf megkérdezte tőle, vajjon számít-e Pázmándy provizióra, mire a tanu igennel felelt. Pallavicini örgróf a tárgyaláson tagadta, hogy ő Pázmándynak a birtok eladására megbízást adott vagy neki proviziót ígért. Pázmándy a budapesti Nemzeti Kaszinó tagja, azt tehát, hogy proviziót fog kérni, a gróf ő róla fel sem tételezhette. A Landesgericht Pázmándyt elutasította keresetével, azzal az indoklással, hogy Pázmándy nem hivatás-szerű ügynök és Pallavicini örgróftól sem megbízást nem kapott, sem a grófnak az ő tevékenysége hasznát nem hajtott.

* **Ég a vashid.** Említettük már, hogy felső körözi, u. n. Nagyhidat újra burkolják, mert a nyolcz évi nagy forgalom teljesen tönkretette a fakoczká burkolatot. A telített koczkák között apró kavicsot és kátrányt hintonak s a felületet is kátránnyal látják el. Nagy riadalmat okozott tegnap, mikor a vashidról hatalmas láng- és füstoszlop csapott fel. — Ég a vashid! ez a hír terjedt el a városban. Az egész dolog abból keletkezett, hogy a kátrányt túlhevítették s mikor kiöntötték az impregnált fakoczkákra, a kátrány lobbot vetett. Azonban csakhamar eloltották, mielőtt a fakoczkák tüzet foghattak volna. Így semmi kár nem történt. — Ez alkalommal rá kell mutatnunk arra a körülményre, hogy a forgalom összetörődése az alsó vashidra, sok kellemetlenséggel jár s ezért a Nagyhid hosszadalmas javítása igen is indokolt felszólalásokra ad okot. Az ilyen munkálatokat gyorsan kell keresztülvinni.

* **Razzia.** A multkori éjjeli támadás alkalmából a rendőrség sikeres razzia-t tartott. Különösen a v. velencei részekben fogtak el sok csavargót, a kiket öt rendőr szállított be a rendőrségi fogházba. A diszes csapatot, — a mennyiben idegen illetőségűek, — haza toloncolják.

* **Yes, Yes, Yes.** A Népszínház látogató közönség élénk emlékeztében van a *Kadétkisasszony* operette zajos sikere. Ez operettben Küry Klára a darabban előforduló *Yes, Yes, Yes* dalt oly bájosan énekelte és tánczolta, hogy a dal egyszerre népszerű lett. Ma vesszük *Zipser és König Andrassy-ut-*zeneműkiadókánál megjelent *Operette-Albumot* ez a hatalmas vaskos 106 oldalra terjedő kötet; 7 operette legjobb számait tartalmazza énekhangra, zongorakísérettel, többek között az anynyira népszerű *Yes, Yes, Yes* című dalt is. A kötet ára 3 korona, diszkötésben 5 korona. Ez az olcsó ár lehetővé teszi azt, hogy az *Operette-Album* minden karácsonyi asztalt díszítsen a zongorázók nem csekély öröme.

* **Perczel Béni halála.** Perczel Béni országgyűlési képviselőt, aki tegnapelőtt délbén meghalt, tegnap reggel helyezték a v. Entreprisze intézet a Klotild palotában levő lakásán. A meghaldogult délszaki nővényzettel övezett érczkoporsóban fekszik. A gyászposztóval bevont termet koszorúk borítják, közöttük a képviselőháznak gyönyörű koszorúja. A család-nak igen számosan fejezték ki részvétüket. A temetés ma, pénteken délután fél három órákor lesz a Klotild-palotából. Az elhunytat a kerepesi-uti temetőben fogják örök nyugalomra helyezni.

* **Hymen.** Reismann Mór, a Kereskedelmi, Ipar és Terményhitelbank elnöke 18-án esküdt örök hűséget nejének, Diner Fannynak Miskolczon. A nagyváradi pénzaristokrácia e kiváló tagjának házasságához sokan gratuláltak ismerősei közül.

* **A katonai irodák ellen.** A székes fővárosban úgy, mint a vidéken, minden hatósági engedély nélkül keletkezett *katonai irodák* ügynökei a tájékozatlan és hiszékeny közönséget sokszor megzsarolják, olyképen, hogy elhitetik, miszint közvetítésük és befolyásuk révén az illetők vagy hozzátartozók a hadkötelezettség s katonai szolgálat teljesítése

körül kedvezményben vagy könnyítésben fognak részesülni, jóllehet akárhányszor arra semmi nemű törvényes igényük sincsen. Midőn ezen üzelmeket közludomásra hozom, egyszersmint figyelmeztetem és óva intem az érdekelt nagy közönséget, hogy az ilyen irodák és ügynöke közbenjárását, minthogy annak semmi fogantatja nem lehet, igénybe ne vegye, hanem a hadkötelezettség és katonai szolgálat teljesítése körül törvényesen megengedhető valamely kedvezmény, vagy könnyítés kérelmezésével mindenkor az illetékes közigazgatási hatóság-hoz, Nagyváradon a katonai ügyosztályhoz forduljon, a hol a kedvezmény iránt készséggel adnak felvilágosítást és a kérelmek késedelem nélkül elintéztetnek. Nagyvárad, 1900. évi december hó 15-én. *Darvassy Lajos*, tanácsnok.

* **Mit jósol Falb?** Falb, a híres német időjós, kit némelyek nagyzólvó leveli békának szeretnek nevezni, gyakori felstülése után újabb időjóslásra adta fejét — lévén ez a kenyere — s a jövő év első felére ezeket mondja meg előre: Január: Eleinte száraz idő aránylag alacsony hőmérsékkel, havazás csak néhány helyen lesz. A hónap közepe után enyhébb idő, kisebb havazással. A hónap utolsó hetében erős havazás, a hőmérsék esése és nedves időjárás. Február: Első harmada esős, második harmadában csekély csapadék. A hőmérsék emelkedő, mindazonáltal nem igen lép túl a normálison. Utolsó harmadában ismét több csapadék. Havazás ritkábban lesz. Minthogy a hőmérsék igen gyorsan emelkedik, a hóolvadás árvizet hozhat a hónap utolsó napjaiban. Március: Két részre oszlik: első felében gyakori havazás és zivataros idő. Nyugat-Európában normális hőmérsék mellett sok esőzés, a második fele Nyugatra száraz, Közép-Európában nagyon esős, sok zivatar, havazás nélkül és magas hőmérsékkel várható. Egészen vége a hónap nagyon nedves lesz. Április: 5 szakra oszlik. Az elsőben egész Közép-Európában sok csapadék mérsekel havazással, azután száraz idő, harmadik részében nagy esőzés, zivatarral alacsony hőmérsék mellett, negyedik szakában száraz idő, kevés havazással, végül az ötödik mérsekel esőzés magas hőmérsék mellett zivatárokkal. Május: Ritkább de jó esők, második részében sok zivatar alacsony hőmérsék mellett, az egész hónap általában esős lesz. Junius: Jóval szárazabb, mint május, mégis több ízben lesz egy-két napig tartó esőzés. A májusi idővel ellentétben a második harmadban ritkább zivatar lesz, mint a harmadikban. Junius hónap időjárása egészben vége kedvező lesz.

* **Gyilkosság szerelemföltéséből.** Schulez Fülöp nagyszentmiklósi sváb legény a legjamborabb képtű legény volt az egész községben; el tudta hitetni mindenkivel, hogy a mit ő mond, szent és igaz. Ezért a tulajdon-ságáért szerette meg Böhm Kati is, meg több más leány is a kiknek égre-földre esküdzött szerelmet. Böhm Kati azonban nagyon szerette a csapodár legényt s ez a szerelem adta kezébe a revolvert, s mivel hűtlen imádóját e hó 17-én este agyonlőtte. Böhm Katit már régebb idő óta izgatták leánytársai, hogy Schulez mást szeret s őtet csak hitegeti, de Kati nem akart szavuknak hinni. Hétfőn estefelé több leány jött össze a kútnál, hol megjelent Böhm Kati is. Ekkor egy Kreiter Mari nevű leány odaszólt Böhm Katinak, hogy: „No, Kati, ez a leány szerette el a szeretődöt” — srámulatott Scherer Marira. Böhm Katinak sem kellett egyéb, a kezében volt két cserépkantát egymás után csapkodta vetélytársnője fejéhez, minék következtében a vetélytársnő véres fejjel távozott a kúttól, előbb azonban ő is kipróbálta Böhm Kati fejét. Az eset fülébe jutott Schulez Fülöpnek, a ki még aznap este föl ereste Böhm Katit, hogy kiengesztelje. Kati azonban boszút forralt. Magához vette apja revolverét s a mikor a hűtlen legényt kikísérte az utcára, búcsuzás közben mellbe lötte. A golyó szíven találta a legényt, ki nyomban meg is halt. A csendőrség még azon éjjel elfogta Böhm Katit, a ki 18 éve daczára minden megbánás nélkül adta elő a gyilkosság részleteit.

EGYESÜLETEK

Választmányi ülés. A Szent Lászlórol nevezett nagyváradi koldusapoló és gyermek menedékház egyeslet f. hó 27-ik napján délután fél 5 órákor közgyűlést és azt megelőzőleg választmányi ülést fog tartani, melyre az érdekeltek tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1900. december 18. *Az egyleti elnökség.*

A Fehér Kereszt ülése. A Fehér Kereszt-Egyesület nagyváradi fiókja ma, december 21-én délután ülést tart.

IRODALOM.

Twist Olivér. Dickens Károly regénye. A magyar ifjúság számára átdolgozott kiadás. Képekkel. Budapest, 1900. 8-rét, 311 lap. A Szent István-Társulat az idei karácsonyra egy remekművel ajándékozta meg a magyar ifjúságot. Dickens Károly *Twist Olivér* című regényével, melynek eddig csak egy magyar fordítása jelent meg és az is elavult. A Társulat Dickens remek regényének kiadásánál abból a szempontból indult ki, a melyet az angolok és francziák követnek, hogy tudniillik Dickent kell olvasni az ifjúságnak, mert az angol regényírónak nemcsak nagy esztétikai értéke van, hanem hatalmas nevelő ereje is, — viszont azonban teljesen ép Dickent nem lehet a fiatal-ság kezébe adni. A magyar átdolgozás lehetőleg szorosán ragaszkodik az eredetihez és csakis a hosszadalmas és ifjúságnak nem való részleteken kurtított. A magyar ifjúsági irodalomra nézve értékes gyarapodást jelent Dickens regénye, mely megrázó és megrázó, a mellett érdekfeszítő mesében tárja föl egy jólelkű, derék gyermek viszontagságos sorsát, küzdelmét és diadalát. Ma már sokan tudják, hogy az ifjúságnak a legjobbat kell nyújtunk s hogy nem érhetjük be többé paedagogusok munkáival, melyek csak tanulságosak, a nélkül, hogy a képzeletre és szívre is hatnának s fejlesztenék a művészi érzéket, izlést s nevelnek a lelkiert. Dickens regénye nemcsak műremek, de tökéletes ifjúsági olvasmány is és meggyőződésünk, hogy hamar fog utat találni az ifjúság szívébe. — A számos eredeti illusztráció csak emeli a kötet értékét. Ára szép angol vászonkötésben 2 korona. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Dr. Firczak Gyula magyar püspök ur *Kubek* Emil sznakói lelkész *Memento Mori* című jeles szt. beszéd kötetét a következő sorokkal ajánlja IX. számú körlevelében; K. E. eperjesegyh. sznakói lelkész részben a hírneves *Stolz* Albán német népies író művei nyomán a halálról, az elterjedt bűnökről, mulasztásokról s ezekkel kapcsolatosan a szent gyónásról *Memento Mori* címmel igen hasznos s egyházi beszédciklust állított össze és bocsájtott sajtó alá. A szöszéken és a gyóntatószékben valamint a missziók tartásánál felette nagy hasznát vehetik. Nagyon tisztelendőségtek ezen dicséretre méltó műnek... stb. Az I. kötet megjelent. Ára 1.kor. 60 fill. Megrendelhető: S. Pelikán Krizsó kiadásában. Budapest VII. Csömöri-ut. 32 sz.

Nagymondások. (Phraseu) című mű hagyta el a napokban a sajtót. Aki *Wetzel* A. F. író műveiről hallott amelyek tárgyilagosságuk és kimerítő tartalmasságuk által a világ-irodalomban ismertek, az örömmel üdvözlö a *Nagymondások* megjelenését. A mű: *Liberális*, — *Műveltség*, — *Szabadság*, — *Egyenlőség* és *Testvériség*, — *Haladás*, — *Ultramontan*, — *Vallási türelem*, — czimeken korunk nagyhangú frázisait kellő értékökre szállítja. Ez a könyv mint valóságos zsebkönyv az ellenünk felhozott vádak megczafolásának, nem ajánlható eléggé. Kath. ifjúságunk is haszonnal forgathatja. Olcsósága (diszesen fűzve 45 fillér) ajánlja, hogy mielőbb beszerezzük. Megrendelhető az *Okföld. Népkönyvtár*-nál. Budapest VII. k. Csömöri-ut 32. sz. Pénz beküldés mellett bérmentve.

Igazságszolgáltatás.

A színész kritikája. Gyenes László, a Nemzeti Színház tagja, tavaly ősszel a Mádféle vendéglőben azt találta mondani, hogy vannak kritikusok, akik visszaélnék a hatalmukkal és sportot űznek a revolvereskedésből.

Ezt a nyilatkozatot meghallotta Fényes László, a „Reggeli Ujság” szerkesztője, aki a szomszéd asztalán ült és még aznap felelőségre vonta Gyenest, a hírlapírói testületet sértő nyilatkozatáért. Felszólította levélben, hogy nevezze meg azokat a kritikusokat, akik revolvereskedést űznek, különben fecsegő szájhósnak fogja őt tartani. Gyenes elküldte Fényeshez a segédeit, akik a levél tartalmaért magyarázatot kértek.

Fényes a maga részéről szintén segédeket nevezett meg, akik minden magyarázatot megtagadtak és felajánlották az ellenfélnek a fegyveres elégtételt. A segédek kardpárbajban állapodtak meg, mely mindkét fél könnyű sérülésével végződött.

A büntető törvényszék Fényest 8 napi, Gyenest négy napi államfogházra ítélte. Fényes László felebbezése folytán a budapesti tábla tegnap nyilvános főtárgyaláson foglalkozott az ügygel és meghallgatva dr. Vargha Ferencz főügyész-helyettes, valamint dr. Győri Lipót közvédő érveléseit, a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: Sulamith.

Szombat: Sulamith.

d. u. Csokon szerzett vőlegény.

Vasárnap: este. Igmándi kispap.

Mozgó fényképek.

Ismét egy teljes sikerű bohózat-előadás, melyet az tett érdekessé, hogy *Balla* Kálmánnak mint komikusnak volt benne sikere. Minél több oldalról ismerjük meg ezt a kiváló színészt, annál inkább sajnálunk kell, hogy távozni szándékozik a mi társulatunktól s benne és Csik Irénben annak két erős tagját veszítjük el, a kiket nehéz lesz pótolni. Balla tegnap Menszki Borisz szerepében adott igazi kabinetalakítást s keltett pompás lengyeles kiejtésével óriási derűtséget.

Mellette kitűnő nagy feladat volt, a melyet a többi szereplők nem egyformán oldottak meg. Még legtöbbet kacagtak *Peterdyn* (Kaján Tóbiás), a ki kitűnő mészáros volt. *Bognár* János (Göncs) a falusi gazdát, *Benkő* Jolán (Róza) a vizslyt szító anyóst adta sikerrel. *Szarvasi* Sándor (Kapor Kálmán) nem hitette el velünk, hogy a Kapor Kálmán csakugyan olyan nagy kujon; tulságosan papucshósnak mutatta magát, pedig E. *Kovács* Mariska (Kaporné) a maga részéről nem mindenütt volt a rettegett kukli-prédikációs menyecske. Így bizony kettejük szerepe háttérbe szorult, pedig körülöttük fordul meg az egész cselekmény. *Bérczi*-nek csak a maszkja volt jó.

Közönség csekély számban.

K. A.

Üdvözlét Megyerinek.

Megyeri megérdemelne, hogy Nagyváradi városának színházlátogató közönsége tömeges üdvözléteivel keresse fel; mert ha Somogyi társulata Virágvasárnaptól kezdve első lesz a vidéken, az egyenest Megyeri érdeme lesz.

Volt alkalmunk Kolozsvárt végignézni egy előadást s hallani a színészek véleményét az

új éráról. Nos hát mind a kettőből nagyon előnyös következtetéseket lehetett levonni a nagyváradi társulatra.

A színészek közt jelenleg a lehető legelkeseredettebb hangulat uralkodik a tehetségesek mind igyekeznek Megyeri elől menekülni. Valóságos színészvásár van jelenleg Kolozsvárt, a hol vidéki színigazgatók és azok megbízottjai egymásnak adják a kilincset, még pedig eredménnyel. Hallottunk nem egy ilyen nyilatkozatot is:

— Ha Megyeri dupla gázsit ad is, még akkor sem maradok nála.

Dupla gázsiról pedig egyáltalán szó sem lehet. Hiszen tudvalevőleg Bölönyi József a ki nem hasznolt akart húzni a színházból, 40,000 frt. szubvenzióval alig jött ki; mit akar Megyeri 25,000 frttal?

Ugy tudjuk, hogy a kolozsvári szintársulat két legkiválóbb erőssége, *Székely* Irén és *Mezei* átszerződnek Somogyihoz. Mind a ketten régi kedvencei a közönségnek s különösen *Székely* Irén hiányát eddig nagyon éreztük. Tárgyalások folynak *Tompa* Kálmánnal is.

Vank István pedig már eddig aláírta a szerződést, mely őt Virágvasárnaptól kezdve Nagyváradhoz köti. Azonfelül a női kar két legkiválóbb tagja is átszerződött. A szubrett-kérdés szintén a lehető legkedvezőbb megoldást fogja nyerni, erről egyelőre többet írni nem lehet.

A mi a kolozsvári társulat többi tagjait illeti, azoknál a nagyváradiak mind határozottan jobbak. A Kis szökevényben volt alkalmunk összehasonlítást tenni s nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy a nagyváradi előadás minden tekintetben felette állt a kolozsvárinak. Az egy *Bilkei* Irén tűnt ki kedves baba-arczával s gyönyörű, sikkes tánczával, de már énekelni nem tud úgy, mint *Forrai Férke*. Aztán ott volt az a hirhelt szobaciczus-kuplé, melyet Szohner Olgától annyira rossz néven vettek. Kolozsvárt Novák Irén énekelte volna, ha tizedrész annyi volna a hangja, mint Szohner Olgáé; s Kolozsvártot a kuplét viharos taps követte a hatodik előadáson is. Így menne végig az összehasonlítás le a szájalmasan csekély számú kardalozókig s a szegényes diszletekig; csak a honvédszenekar jobb, no meg a karmester: *Stephanides*.

Szóval még most sincs sok ok Somogyi társulatával elégedetlenkedni; az ő rendelkezésére állott rövid idő alatt jobb társulatot összeszedni lehetetlen volt. Most azonban a társulatnak csupán legjava marad meg, a távozó jó erők helyébe éppen olyan jók, vagy talán még jobbak lépnek, a gyengébb tehetségek szerződéseit egyszerűen nem újítják meg, az eddigi hiányokat most mind ki fogják pótolni s ezzel olyan társulat lesz Nagyváradon, mely a vidéken páratlan lesz.

Mindebben azonban nemcsak az örökre utazó és kutató Erdélyinek s a pénzzel bőkezűen bábó Somogyinak van érdeme. Mert sem *Székely* Irént, sem *Mezeit* nem lehetne Nagyváradra hívni, ha nem küldenék őket egy név: *Megyeri*. A mily nagy a veszteség Kolozsvárra, akkora nyereség Nagyváradra. De ezzel aztán a kolozsvári társulat elveszti utolsó támaszait is.

Tehát: üdvözljük Megyerit.

Sulamith. A bűbájos keleti muzsika barátaira nagy művészi élvezet vár ma és holnap este színházunkban, a „Sulamith” föllevenítése révén. Az oly sok szerzővel dicsekedő, darab, melyhez nagy sikerek emléke fűződik, rendkívüli díszszel, valójában pazar fényvel kerül a közönség elé. A főszerepek következőképp osz-

lanak meg: (Sulamith) *Székely* Anna, (Abigail) *Forrai Férke*, (Absolon) *Pintér*, (cingitang) *Bérczi*, (a kérők): *Szilágyi Dezső*, *Nyáray* és *Füredi*, (ki a Kol Nidre dalt is énekelni fogja és a főpap) *Rákosi*. A négy felvonásos, látványos darabot Somogyi igazgató fogja rendezni.

Paulayné vendégszereplése. *Paulayné* Adorján Berta értesítette Somogyi igazgatót, hogy Karácsony másodnapján Nagyváradra érkezik s két estén vendégszerepel a színházban. A művésznő a Szegény ifjú története s a Bagdadi hercegnő fő női szerepében fog fellépni.

REGÉNY-CSARNOK.

A szeretet angyala.

Írta: Lázár Gyula.

19.

Ott reng most is karcsu alakja a gyengén homályos erdei utakon, szemeit erősen a földre szegez, így könnyebben tud foglalkozni nemtelen boszúja tárgyával, Ivánnal és Annuskával... Már Kövesd uródnének véli magát, a ki kedve szerint osztogathatja lefelé a parancsokat: ki a gyűlölt föld népét úgy sanyargathatja, amint neki tetszik... Mily jóleső gondolatok...

... Magda... Magda...

A leány felrezen merengéséből... Mintha nevetet kiáltotta volna valaki... Ugyan kicsoda? Nem is messziről jó a hang... Ah, ha Iván lenne közelemben... áldanám a véletlent... érzem, ütött a végső óra... El a hang után...

Magda elég távolról megpillantotta Ivánt a galogonyabokor mellett, összeszedte ördögi cseljeinek szárait s tettetett izgatottsággal közelt a hangosan ábrándozó tanárhoz. Mintha szellemszárnyakon repült volna előre, oly nesztelenül jött Iván közelébe s néhány lépésre tőle megállva szeliden csengő hangon megszólalt:

— Hívtál Iván, mit akarsz velem?

— Magda, te itt? — szólt Iván megrettenve.

— Kedvelem az erdőt, kedves rokon, azért vagyok most is itt. De mondd hát miért szólítottál?

Iván fogva volt mint a törbe került madár. Mit mondjon Magdának? Szíve lázas dobogása azt sugta neki, hogy mondja az igazat... Minek kinozza tovább magát...

— Nézd e szívet, Magda, ismét kezembe került: ez juttatta eszembe Annuskát és téged; magam elé képzeltem szép alakodat, s mikor elmerültem szelidké szemeid tűz tengerébe, édes rázkódás szökött át rajtam s öntudatlanul nevedet kiáltottam... Magda... Magda... s ime, most itt állsz előttem, mint valami erdei tündér. Magda hirtelen szökkenéssel Iván nyakába ugrott, illatos fejét bus lilomként hajította a domboru férfias mellre, s szó nélkül pihent néhány pillanatig a lázasan lobogó szív fölött...

— Iván, kedves Iván, — szólt végre fojtott hangon — semmisítsd meg azt a vérző szívet, vedd lábaidhoz s taposs rá, aztán add át nekem, s fogadd el helyette cserébe az én vérző szívemet... Bocsáss meg, hogy szeretni mertelek... nem akartam tudomásokra hozni soha — de kinaim kegyetlenül szaggatták szívemet, agyongyötörtek volna... Hosszu s hajban haltak el szavai...

Iván szerelmes bágyadsággal fonta át karjaival a karcsu leányt s félenken megcsókolt a rózsás homlokát, aztán gyengéden bemelte Magdát kebléről, a még mindig kezében levő szívet maga elé vágta s rágázolt; majd sebesen utána nyult s átadta Magdának.

— Tégy vele, a mit akarsz; ezúttal csak a te szíveddel akarok foglalkozni, ott lakik örömem, boldogságom, mindenem...

Minek is van oly szerelem a világon, mely nem fölemeli, de letiporja a szívet...

* * *

Pethő Boldizsár nyugtalanul jár-kel szobájában. Iván barátom hitehagyott lett... Ez borzasztó hír... Szegény könnyelmű ember... Szegény Annuska... Ime, ide vezetnek Magdám elvei... A világ hálójába kívül virágos, belül tövises...
(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Két képviselőválasztás.

Nagymarton, decz. 20. (Saj. tud. táv.) A választások még késő este is folynak. *Dégen* Gusztávnak, a szabadelvű párt jelöltjének megválasztása bizonyos.

Csongrád, decz. 20. (Saj. tud. táv.) A választást este 6 órakor fejezték be.

Hegyi Antal 166
Dienes Márton 280

szavazatot kapott, s így Dienes, a Kossuth-párt elölje 114 szavazattöbbséggel a csongrádi kerület országgyűlési képviselőjévé megválasztott.

Ítélet a flumei tüntetők ellen.

Flume, decz. 20. (Saját tud. távir.) A törvényszék a magyarellenos tüntetők ellen indított perben ma hozta meg ítéletét, mely a 13 vádlott közül hatot 7 napi elzárással, hetet pedig pénzbüntetéssel sújtott.

Felmentett szociálista hírlapíró.

Győr, decz. 20. (Saj. tud. táv.) Az esküdtszék a ma megtartott főtárgyaláson *Szabados Sándor* szociálista hírlapíró, kit csak néhány éve tiltottak ki a fővárosból szociális üzemei miatt s a ki ellen a győri kir. ügyészség egy izgató cikk miatt vádat emelt, 7-nél több szóval felmentette.

Népgyűlés az angolok ellen.

Stuttgart, decz. 20. (Saj. tud. táv.) Tegnap a búrok mellett nagy népgyűlés volt, a melyen határozatilag kimondták, hogy a gyűlés az angolok iránt legmélyebb megvetésének ad kifejezést.

Levert fölkelők.

Washington, decz. 20. A bogótai amerikai ügyvivő azt táviratozza, hogy a kolumbiai kormánycsapatok és a fölkelők között Girardopointnál a Magdalena folyó mellett nagy csata volt, a mely két napig tartott és a kormánycsapatok döntő győzelmével végződött. Hír szerint 600 fölkelő elesett és sok száz megsebesült. Más pontokról is a kormánycsapatok győzelmének híre érkezik. A kormány azt hiszi, hogy az általános pozíciója nagyon megerősödött. (M. T. I.)

A győri színház igazgatója.

Győr, decz. 20. (Saját tud. távir.) A győri színház igazgatóságát több pályázó közül *Békési Gyula* nyerte el.

Egy félreértett szó.

Washington, decz. 20. A kínai kérdéssel szülő legújabb jelentés így szól: Egy félreértés következtében, a mely csak a távirati közvetítés alkalmával becsuszott hibának vagy

a sifferek helytelen megfejtésének tulajdonítható, Anglia, a mely ellenezte az irrevocable szónak a jegyzékben való alkalmazását, azt hitte, hogy az Egyesült-Államok ennek a szónak megtartását kívánják. Ennek következtében Anglia hosszas megfontolás után belenyugodott abba, hogy ez a szó benne maradjon a jegyzékben. De ezt Amerika sem akarta. A két állam között most újabb élénk eszmecsere folyik, a melyben az Egyesült-Államok arra törekszik, hogy az irrevocable ismét ki-küszöböltessék a jegyzékből. Ugy látszik azonban, hogy ez a törekvés sok nehézséggel fog járni. Még Anglia is, noha az irrevocable szót eredeti fölfogása ellenére fogadta el, most úgy látszik, hajlandó helyeselni ennek a szónak a megtartását. (M. T. I.)

Betörés egy templomba.

Budapest, decz. 20. (Saj. tud. táv.) Az erzsébetvárosi új templomba tegnap éjjel betörték s a templomi perselyek tartalmát, összesen mintegy negyven koronát elraboltak. — A rendőrség a tettesek kézrekerítésére a nyomozást megindította.

Határkérdés.

Hága, decz. 20. Németalföld londoni követe értesítette az angol kormányt, hogy a párisi választott bíróságnak az angol-guyanai és németalföldi-guyanai határ egy részének rendezésére vonatkozó döntése nem kötelezheti Németalföldet, mert az Anglia és Venezuela között támadt határpörben nem szerepelt félként. A németalföldi kormány fontolóra veszi, hogy mi a teendője Németalföld-Guyana határa kérdésében. (M. T. I.)

Szigligeti-

Színház.

Folyószám 68.

Idénybérlet 66 sz.

Nagyváradon, pénteken, 1900. decz. 21-én

S U L A M I T H.

Keleti dalmű.

S Z E M É L Y E K:

Manoeh, polgár Betlehemben Bognár János
Sulamith, leánya — — — Székely Anna
Absolon, Makkabeusok törzséből Pintér Imre

Abigial, a főpap leánya — Forrai Ferike
A főpap — — — Rákossy Gáspár
Avidnoh Sulamith kérője — Szilágyi Dezső
Jeremiás — — — Nyáray Antal
Beliczár — — — Füredi József

Színházi látesővek a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, decz. 22-én:

S U L A M I T H.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, decz. 20.
Buza októberre	— — — — — 7.68
Buza áprilisra	— — — — — 7.47
Tengeri	— — — — — 4.87
Rozs ápr.	— — — — — 7.23
Zab ápr.	— — — — — 5.65
Káposzta, repce, aug.	— — — — — —

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 20.
Oszták hitel	— — — — — 672.50
Magyar hitel	— — — — — 678.50
Államvasút	— — — — — 668.75
Rimamurányi	— — — — — 488. —
Magyar jelzálog	— — — — — 428.50
Salgótarjáni	— — — — — —
Wagon-kölcsön	— — — — — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. decz. 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — — 97.75
Magyar koronajárdék	— — — — — 92.55
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — — 99.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — — 99.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — — — 98.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — — 91.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — — 98.85
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	— — — — — 92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — — 166.50
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	— — — — — 139.50
Oszták járdék papírban	— — — — — 98. —
Oszták járdék ezüstben	— — — — — 97.90
Oszták járdék aranyban	— — — — — 98. —
Oszták korona járdék	— — — — — 98.50
Oszták államsorsjegyek	— — — — — 185. —
Oszták magyar bank részvény	— — — — — 16.90
Magyar hitelbankrészvény	— — — — — 678. —
Oszták hitelintézet részvény	— — — — — 669.50
Párisi vista	— — — — — 95.72
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — — — 19.15
Németbirodalmi márka	— — — — — 117.65
London vista	— — — — — 240.20
20 márkás arany	— — — — — 28.52

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Felhívjuk a nagyérdemű közönség szíves figyelmét

rendkívüli nagy karácsonyi kiárusításunkra

miálttal alkalmat nyújtunk tisztelt vevőinknek nem csak divat, rövidáru, szőnyeg és egyéb áruink olcsó beszerzésére, hanem alkalmat nyújtunk különösen ez idén

olcsó kelengyék bevásárlására is,

nevezetesen: vászon és sifon női ingek, nadrágok, köntösök, szoknyák, velez (barchent), női fehérnemű, ágykészletek, asztal és kávé terítékek és egyéb kelengye cikkekben rendkívüli előnyös kiárusítást rendezünk.

Tisztelt vevőinknek ezen hirdetésünket különös figyelmébe ajánlván, teljes tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA,

Nagyvárad, Szt. László-tér 1.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken . . . 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel } templomszámadáshoz.
Kiadás }

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsátó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitüzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok. 3 korona.

Szent Halmok. 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirnapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű hivatalos nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhatósággal jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelenítés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri
10. Egybekeltek } papíron.
11. Meholtak }

12. Bevételi } számadás-ívek.
13. Kiadási }

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
16. Egybekeltek }
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }

22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.

23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegzőgyártás.